

A c o m i a d e m a P e r i c o

Aquesta és una editorial especial i és especial perquè encapçala un butlletí especial. El 26 de juny va morir Pedro Massanet, Perico pels amics, a l'edat de 77 anys.

Perico era un mallorquí a l'Índia, jesuïta i company de batalles del Fede que treballà pels i amb els adivasis i dalits de l'estat de Maharashtra. De la seva il·lusió i el compartir la seva experiència vital amb els de casa, a Mallorca, va ser la llavor de l'ONG Món Adivasi.

Ben estrany, però cert. Fa uns anys podíem trobar en un poble perdut als afores de Mumbai, dos companys de viatge, vestint una kurta blanca, i amb un somriure d'orella a orella, parlant i discutint. Indis des de lluny, catalans quan els senties parlar. El Perico i el Fede van ser persones de diàleg, entès com l'apropar-se i intentar entendre allò que ens és diferent, que potser ens fa por, que ens qüestiona les nostres creences. És per això que avui parlem d'ells, i especialment del Perico, perquè des d'ADA posem l'èmfasi en el diàleg intercultural amb els adivasis.

En la cerca que hem fet del Perico i de la seva vida, amics i familiars ens han enviat escrits i fragments de vida que per falta d'espai no podrem compartir en la seva totalitat en el butlletí, però que trobareu a la web. És per aquest motiu que volem donar les gràcies per la seva col·laboració a l'Ana de Felipe, la Cherie Demerie, el Godfrey D'Lima, la Maria Morrell, la Reyes Rigo, el Wendell S.J i la Lilà Thomas i Andreu. Són ells qui ens parlen d'en Perico.

“Perico anava vestit com els treballadors del poble, tothom el coneixia, a tothom feia cas, a qualsevol hora del dia o de la nit que el requerissin, sempre estava disponible.”

“Quan parlava, parlava amb els seus ulls blaus penetrants; parlava amb convicció i determinació. Era un profund pensador, filosòfic, però pragmàtic i en contacte amb la realitat. Era un home que actuava amb humilitat, no demanava lloances ni reconeixement. En una cultura patriarcal, el Perico va treballar per l'emancipació de les dones amb la creació de cooperatives làctiques, on les dones n'eren les responsables. Va crear història en el món de llavors, un món d'homes.”

“El nostre amic Perico era alegre, vehement en la defensa de les seves idees, conversador incansable que promovia el debat amb persones allunyades de les seves creences.”

En aquest butlletí ens apropem a la seva tasca i també dirigirem la mirada a l'hospital de Subir, projecte subvencionat per ADA. Però, no oblidem, que tan sols falten dies per tancar l'any, així que des d'ADA, inspirats per un mallorquí especial, us desitgem diàleg, respecte i molt d'amor i alegria per aquest nou any.

El MPSM i el Perico,

Centre recollida de llet, Umrale

El Perico es va unir a *Maharashtra Prabodhan Seva Mandal* (MPSM) tot just sis mesos després de la seva ordenació. Arran de molts anys de treballar amb MPSM aquesta organització gairebé va assimilar la seva ideologia i el seu *modus operandi*. A diferència d'altres missions, com Talsari, on els jesuïtes es van centrar en l'educació com a estratègia primària d'intervenció per a l'alliberació de la comunitat d'Adivasis, el MPSM tenia l'objectiu principal de donar resposta a les necessitats bàsiques de subsistència. El MPSM va néixer durant la dècada dels seixanta, en el context d'una època de sequera i fam molt severa. Per tant, des dels inicis es va centrar en la millora econòmica a través de l'optimització dels recursos agropecuaris de la comunitat.

Durant els seixanta no plovia i no hi havia menjar, però hi havia terra i aigües subterrànies. El MPSM va treballar anivellant la terra i cavant pous; augmentar els cultius significava més menjar i una millora en les condicions de vida. Aquests projectes ja es trobaven en funcionament quan el Perico es va unir a l'organització.

Més endavant, al llarg dels setanta el govern va construir dos petites-mitjanes preses estratègiques en el districte. Malgrat que un volum suficient de terra ja havia estat prèviament anivellada, el repte llavors era conduir l'aigua dels embassaments als

campes dels camperols. El MPSM va centrar els seus esforços en finançar i promoure préstecs grupals per a la construcció i instal·lació de sistemes d'irrigació. El Perico hi va contribuir d'una manera molt especial, ja que va agrupar camperols per tal d'aconseguir allò que estava més enllà de les seves capacitats a nivell individual. Ell sempre pensava en gran; va visualitzar una resposta que sobrepassava la capacitat d'aquell moment; pensava que els recursos invertits generarien més recursos a mesura que el treball progressés.

Entre els vuitanta i els noranta el MPSM va desplaçar la seva acció a l'oest, més enllà de l'altiplà del Decan, per penetrar en els turons

on vivien les comunitats d'Adivasis. A partir de llavors començà el treball amb les conques fluvials.

En aquestes comunitats les parcel·les cultivades mantenien una relació directa amb els boscos, situats en els pendents superiors; de manera que el cabdal fluvial havia de servir a la totalitat. Les terres de cultiu no podien estar aïllades. El paper del Perico va centrar-se en la creació i organització de fons a través dels seus contactes a Espanya (Càrites, Mans Unides, La Caixa). A més a més dels inversors estrangers, també va participar el NABARD (*National Bank for Agricultural and Rural Development*), agència pel desenvolupament rural a l'Índia.

No va ser fins l'any 2000 que MPSM va centrar els seus esforços en el desenvolupament de l'agricultura ecològica. Aleshores, els fems del bestiar n'eren l'ingredient més important; tant és així que el Perico va decidir impulsar la creació d'una vaqueria en el si del MPSM. El MPSM va atorgar préstecs als camperols per la compra i manteniment de vaques i també va proporcionar suport logístic per a recollir i vendre la llet, la venda de la qual suposava un ingrés suplementari per a les famílies.

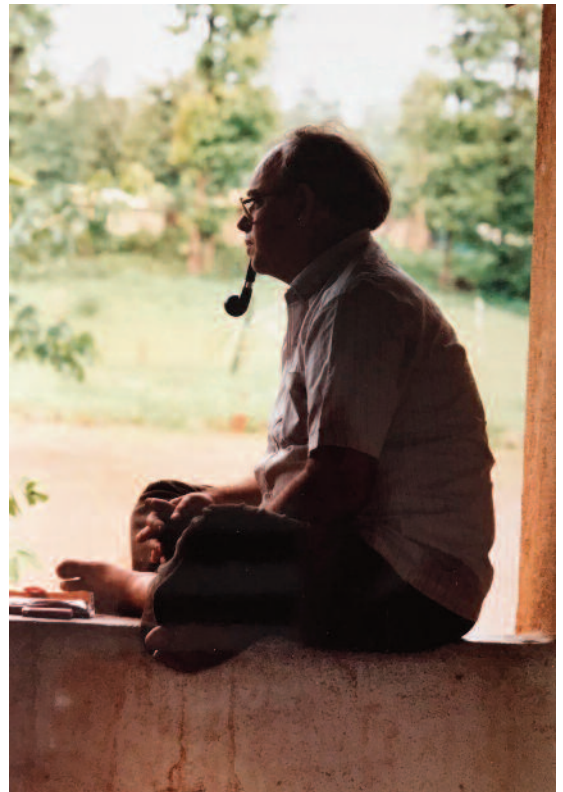
En aquell moment el Perico ja rondava els seixanta anys, però, tot i així, es llevava cada dia a les 5 del matí i anava personalment a recollir la llet. Aquest procés es repetia a les 6 de la tarda, ja que les vaques es munyien dues vegades al dia.

el Perico i el MPSM

La posada en funcionament de la cooperativa va ser lenta i, durant els dos primers anys, el Perico va ser el “toro” que tirava del carro.

El centre de recollida de llet d'Umrade va ser un projecte molt estimat pel Perico. En el moment de la seva fundació les castes més altes no disposaven d'un espai adequat, així que el Perico va ubicar-lo en el barri dels Dalit. Com a conseqüència, les persones de casta més alta es veien obligades, si volien formar part de la vaqueria, a desplaçar-se als barris de les castes més baixes... una petita revolució entre castes!

En el moment de màxim auge de la lleteria es transportaven 8.500 litres de llet diaris, procedents de 10 pobles diferents, a tres centres de recollida. Aquests disposaven d'un equipament complet format per refrigeradors, generadors i sistemes de memòria automàtics sobre el contingut de greix de la llet corresponent a cada proveïdor. El taluka de Dindori (districte de Nashik, Maharashtra) en el moment de fundació de la lleteria

---

” El Perico sempre pensava en gran ”

---

tenia una producció diària de 2.500 litres que es distribuïen sota una mateixa empresa. Quatre anys més tard, la producció de la llet de Dindori va assolir els 50.000 litres de llet i es necessitaven un mínim de 4 empreses distribuïdores involucrades. Podem dir que el MPSM va ser un catalitzador d'aquest procés!

En els últims anys en el MPSM la lleteria era la vida d'en Perico. Fins i tot es va traslladar a Dindori per millorar el control de l'oficina i dels centres de recollida de llet. Els dos primers anys van ser durs, però després les comunitats làctiques es van aliar amb Vasundhara (gran empresa làctica del veí estat de Gujarat) i, a poc a poc, però amb constància, la venda de llet va començar a oferir dividendes.

A peu de nota, vull mencionar que després de la tornada del Perico a Espanya, la lleteria es va independitzar del MPSM. Les lideresses locals paulatinament es van encarregar d'organitzar i coordinar els 10 poblats “làctics” i un grup de dones, encapçalades per Mrs.

Sangeeta Argade (comptable de MPSM i mà dreta del Perico), van assumir les tasques de l'oficina de Dindori. Avui en dia la lleteria té un fons de 600,000Rs i continua facilitant préstecs als camperols, a títol individual o bé a la cooperativa.

És important també subratllar que des dels inicis del MPSM es va crear un internat a Nashik pels fills dels camperols. Aquest posteriorment es va traslladar a Ambatha, on també es va crear un internat per a nenes. Al llarg dels anys, família i amics de Mallorca del Perico van contribuir molt generosament en el seu finançament. Era l'any 2000 i el Perico tenia un somni; el seu somni era la creació d'una xarxa d'escoles. La primera escola es va construir a Shingarpada, però un conjunt de factors van jugar en contra d'ell i del projecte; fonamentalment la congelació durant 5-6anys de les subvencions estatals per a la creació de noves escoles. Sota amenaça de presó i d'una multa de Rs.1,000,000 vam haver de tancar l'escola.

La xarxa d'escoles va ser doncs un somni inacabat del Perico, tanmateix el seu llegat, ideologia i *modus operandi*, resten en nosaltres. Amor i pregàries.

Gràcies Perico!

Wendell sj.

Perico Massanet vist per

En Pedro Massanet era un cosí estimat, com tots els de la seva família. Son pare era el meu padrí i sa mare, era una persona única, extraordinàriament acollidora, tenia 11 fills i quan l'anaves a veure, semblava que no tenia cap feina, a qualsevol moment eres ben rebuda i sempre sorties d'aquella casa millor de com havies entrat... Onze fillls i tots ben diferents... Però bé, ens fixarem amb en Pedro, aquí nosaltres l'anomenam Perico.

Sempre va ser un al·lot simpàtic i dinàmic, molt aficionat a l'esport. Ignor si era bon estudiant però em consta que no va repetir cap curs. Podria contar un caramull d'anècdotes d'ell pero la memòria em flaqueja un poc. Era molt enginyós i solucionava tot el que fos necessari per sortir-se'n amb la seva. Record que li agradava molt el fútbol però tenia una dificultat: els matins a l'hora de jugar. Com que no es despertava va cercar una solució: a l'hora de dormir es fermava una cordeta al peu que anava per la finestra fins el carrer. Els seus amics tirant de la corda el despertaven i amb un minut es vestia i partia a jugar.

El que sí és cert és que en Pedro no perdia ocasió de dir que ell volia ser "missioner de l'Índia"...Jo no el veia a l'Índia, un al·lot tan agradós, tan popular, que gaudia en tot allò que se li presentava per davant, era un petit líder que va anar creixent. Una vegada que va acabar el baxillerat (anava al col·legi dels Jesuïtes), ja va donar per fet les gestions per partir al noviciat, per fer la formació pertinent per ser missioner.

Va fer el noviciat i el vérem poc. Va venir a Mallorca a acomiadar-se de la família i amics. Molts lamentaven aquesta decisió: ho deixava tot ... Però certament per molts i per a mi mateixa va ser un cop fort, a la vegada, quan el vérem tant content i decidit no gosàrem dir-li res. Em sembla que tots vessàrem llàgrimes manco ell. Va convidar-nos a anar a l'Índia, pronosticant que gaudiríem molt. Jo no m'animava a anar-hi, cercant excuses. Ell anava i venia i se'n tornava amb el mateix ànim.

Ja feia uns quants d'anys que estava jubilada i vaig pensar que era el moment d'anar a l'Índia, i així ho vaig fer. Quan el vaig veure allà, el primer que em cridà l'atenció és que tenia unes qualitats just sa mare, en quant el fet de deixar un gran buit com és d'esperar, però a la vegada la seva generositat i alegria eren iguals. Quan venia a Mallorca, era com si no se n'hagués anat mai. A mi m'insistia que volia que anés a veure'l a l'Índia, que podria romandre a ca seva, i després de molts anys en tenir temps vaig decidir-me a anar-hi. Va ser una vivència profunda, vaig entendre aleshores el seu desig de ser missioner allà. I a la vegada, vaig constatar el que m'havien dit, que per ajudar a qualcú ho has de fer de manera que semblis dels seus.

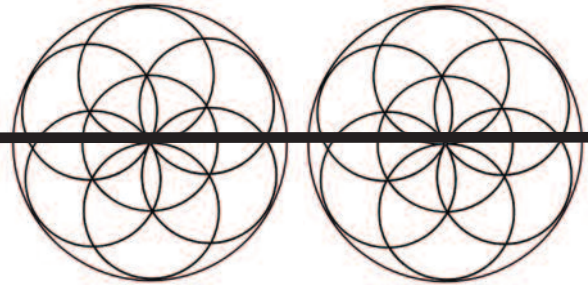
A l'Índia he vist varies experiències dutes per molt bones persones, que feien molta feina, però només he vist en Perico que es fes com ells. Anava vestit com els treballadors del poble, tothom el coneixia, a tothom feia cas, a qualsevol hora del dia o de la nit, que el requerissin, sempre disponible. Deixava el que feia per atendre el què li demanaven.

En aquest aspecte era igual a sa mare: aquesta disponibilitat, aquesta acceptació i acollida cap a l'altre, era just el que feia sa mare, com he dit, quan qualcú el reclamava ho deixava tot, no li costava gens, aparentment,

baratava els seus plans per atendre el que de moment el reclamava. Si era l'hora de la siesta, quedava sense ella i tot igual. En Perico és un exemple, perquè sí trobem persones voluntàries que fan feina per altri, el que no és freqüent, és trobar-ne amb una entrega així. Ell estava al servei "de la causa" dels altres encara que hagués de deixar els seus plans i ho feia amb tanta alegria i dedicació, tanta energia, com si estàs fent allò que s'havia programat.

Jo, de cor, li vull agrair a sa vida l'oportunitat de trobar-ne amb un cosí com en Perico, tan autèntic, tan sincer i tant entregat als altres, els més necessitats, però sobretot amb una entrega total fins a fer-se com ells. Finalment, vull dir-vos que gràcies a en Perico i a l'Índia, Tilloli*, i tot el que significa aquesta paraula, segueix viva i amb ànims als 82 anys.

*Tilloli, en el municipi de Dindori, és un poble on l'associació mallorquina Amics de Tilloli finança una escola internat per a nenes.

El comiat

Peter del MPSM

Era una llegenda del seu temps

Sempre amb capitals i plans, de vida plens,

Treballà més enllà de la seva esplendor.

I malgrat rondinar quan se sentia alterat,

Sempre tornava calmat i amable

Per agafar-te del colze, donar-te la mà

Sense rencor en el pensament.

Ho intentà de qualsevol manera,

Aixecar l'esperança del camperol

Amb l'aigua, la terra i enverdint els turons,

amb préstecs per tirar endavant.

Volia escoles pels pobres dels pobles

Un somni que esclatà i cremà

Però el temps a reposar ha emplaçat
aquest projecte que aleshores va inspirar.

Amb la seva emprenedoria ja sabem
Que no tenim cap batalla per guanyar
O potser el temps no ens durà noves qüestions
excepte xerrameca d'infants.

Les llegendes venen i van,
Com el nostre Crist Senyor que va viure ja fa temps
El viatge del Peter és complet
Potser un dia al cel ens trobarem.

Godfrey D'Lima, SJ
MPSM, 26 de Juny de 2019, Índia

L'Hospital de Divya Chaya;

En aquest butlletí us volem presentar un projecte excepcional, amb el qual hem col·laborat des del 2018: l'Hospital de Divya Chaya liderat per les Germanes Carmelites de la Caritat.

L'Hospital de Divya Chaya se situa al poble de Subir, al districte de Dangs, a l'estat del Gujarat. El districte de Dangs té una població de 226,769 habitants, en una àrea de 1764km²; és per tant el districte menys poblat de l'estat del Gujarat i el més pobre de tota l'Índia. Es tracta d'una regió muntanyosa i forestal, a uns 900 metres d'altitud i habitada principalment per adivasis de les tribus dels Koknas, Bhils, Warlis i dels Gamits. En tot el districte només hi ha l'hospital d'Ahwa, a 100 km de distància de Subir, i 9 centres d'atenció primària, disfuncionals, però, per manca d'equipament i de personal especialitzat.

Parlem amb Mary John, administradora de l'Hospital, per conèixer aquest projecte de més aprop.

Ens pots explicar des de quan les Germanes Carmelites de la Caritat estan a Subir?

Les Germanes Carmelites van arribar a Subir fa 19 anys, l'any 2000, per col·laborar amb els jesuïtes, els quals des de feia anys ja oferien serveis d'educació i pastorals.

Tanmateix durant les quatre dècades anteriors, les Germanes ja oferien un servei de clíniques mòbils i de grups de dones a les missions d'Ahwa i Pimpri (missions més properes a Subir). Subir llavors era un poble molt insignificant a la municipalitat d'Ahwa.

ofereix serveis mínims.

L'escenari va canviar completament l'any 2014 quan un metge va arribar a la missió de Subir. Llavors

A dia d'avui els pacients amb malalties cròniques, com la diabetis, malalties cardíaques, hipertensió; les dones i també els nens, reben un tractament adequat.

Taller sobre diabetis

Per fer-nos una idea, quin és el personal que treballa a l'hospital?

L'equip consta d'una ginecòloga, 7 infermeres (un d'ells és també tècnic de radiologia), 5 auxiliars, 3 secretaries, 2 vigilants, 1 tècnic de laboratori, 2 persones per a la neteja i una farmacèutica.

Inicialment les Germanes van formar un internat, on també es facilitaven cursos per l'autoocupació, com per exemple de patronatge. També col·laboraven en el treball pastoral dels jesuïtes. Així que des dels inicis les Germanes van visonar un desenvolupament integral pels habitants dels Dangs.

Quan van analitzar la situació de la regió van adonar-se de la manca de serveis sanitaris, a excepció d'Ahwa, l'hospital del districte que

la gent va començar a aparèixer a la clínica amb diferents malalties, a vegades banals, però també severes. Llavors vam prendre consciència que havíem d'incrementar els nostres serveis i passar d'una simple consulta externa a proporcionar una cura i tractament més complet.

Gràcies a l'ajuda de moltes persones generoses vam expandir la nostra infraestructura i vam crear un servei de planta, laboratori, ecografia i radiologia.

I quins serveis ofereix?

Disposem de 32 llits, distribuïts entre tres plantes, un servei d'urgències i una unitat de cures intensives. A més a més, tenim un servei de consultes externes, d'atenció prenatal, post natal i obstetrícia, el programa d'immunització per a nens i dones, el servei de laboratori i radiologia (raigs X, ecografia), els programes d'educació als pobles mitjançant clíniques mòbils, la for-

un abans i un després

mació pels treballadors de salut i la formació per les auxiliars. Aquí també es fan petites cirurgies, com legrats, sutures i drenatges d'abscessos (*col·lecció de pus*).

Quina va ser la vostra activitat l'any passat?

El 2018 vam atendre a 24.110 persones, 60% van ser dones i el 85% tenia menys de 45 anys. En tot el districte dels Dangos no hi ha cap altre ginecòleg ni ecògraf, per tant totes les dones fan els seus controls amb nosaltres.

Les dones són una població especialment vulnerable en temes de salut, ja que es casen en edats molt primerenques, tenen múltiples embarassos i sovint tenen una nutrició carencial. El 90% dels pacients són pobres i, consegüentment, reben atenció mèdica gratuïta.

Ens podries explicar quines són les patologies més freqüents que veieu?

Aproximadament el 30% de les nostres visites són per infeccions respiratòries i un 20% per malalties digestives. Això es deu a la manca d'higiene, falta de roba d'abric i l'absència d'aigua potabilitzada per cuinar i viure. A més a més, normalment tenen dietes molt pobres.

I què me'n dius de les malalties com la malària, la tuberculosi o la lepra?

Actualment són una excepció. El 2018 tan sols vam atendre 16 casos de tuberculosi, 7 de lepra i 12 de malària. Tanmateix en ga-

irebé 900 malalts (3,5% dels pacients atesos) el motiu de consulta era per febre sense origen clar.

Quines són les vostres prioritats pels pròxims anys?

Els principals objectius són evitar l'anèmia en les noies més joves, reduir la mortalitat materno-infantil, proporcionar transport pels pacients que s'han de derivar a un hospital de referència i, finalment, millorar el servei sanitari a les persones més marginades, ancianes i a les oblidades.

“ van visionar un desenvolupament integral pels habitants dels Dangos ”

Aproximadament el 15% del pressupost es destina a derivar els pacients a altres hospitals. Ens en pot fer cinc cèntims?

Sí, exactament. Un dels aspectes del projecte subvencionat per ADA són els serveis de derivació, ja que no tenim un sistema de transport públic. De fet, al llarg de l'any 2019 s'han derivat 327 pacients per situacions crítiques, o bé, perquè necessitaven cirurgies. Normalment els derivem a Surat o Valsad (entre 120-150km de distància), però en alguns casos, després han estat derivats a un tercer hospital. Les famílies no tenen diners per pagar el transport ni els serveis especialitzats necessaris.

L'accés a un hospital públic és gratuït, però sovint inadequat i negligent i no es poden realitzar tot tipus de cirurgies; així que els pacients acaben a hospitals privats. El cost del tractament a l'hospital

de derivació, si inclou una cirurgia, pot ser molt alt. Nosaltres els podem ajudar de forma parcial amb l'import i també amb la negociació amb l'hospital en concret de cara al preu.

En què consisteix l'atenció geriàtrica?

L'any 2018 vam atendre a 771 persones (3% del total) de més de 60 anys i tenim un camí llarg encara per recórrer. A través dels grups de dones fem sensibilització sobre la cura de les persones grans i també anem als pobles per oferir-los suport mèdic i nutricional gratuït.

A l'edat adulta pateixen de cataractes i ceguera, així que realitzem camps per la seva detecció i posterior derivació a l'hospital oftalmolò-

gic d'atenció gratuïta.

Normalment quan els ancians estan malalts ningú els vol portar a l'hospital, pel cost que suposa; així que se'ls considera una càrrega, tant per la família com per a la comunitat.

Finalment, volíem saber quins són els reptes i les dificultats que us trobeu actualment?

Principalment, la falta de doctors/es i tècnics que vulguin treballar aquí, ja que és molt remot. A més a més, les persones tenen dificultats per arribar a l'hospital per manca de transport. D'altra banda, cada vegada és més freqüent l'emigració dels habitants dels Dangos a les plantacions de canyes de sucre, a les vinyes o a les ciutats veïnes per treballar.

Moltes gràcies Mary John per la teva col·laboració!!

PASSAT

FEMINISME a l'Índia!

Les dones índies, i especialment de Kerala, segueixen en lluita!

El temple de Kerala de Sabarimala no permet l'entrada a dones d'entre 10 i 50 anys (edat menstruant); diuen que així es protegeix el celibat d'Ayyappan, deïtat venerada en el temple. Tanmateix el setembre de 2018 el Tribunal Suprem de l'Índia va ordenar que tothom, sense restricció de gènere o edat, podria accedir al temple. Ordre que només es va complir el 1 de gener passat quan dues dones, enmig d'una gran proposta, hi van poder entrar.

A dia d'avui, la qüestió ha retornat a l'escenari judicial i el veredictes pot obrir la caixa de pandora d'altres situacions on dones índies tenen l'accés prohibit als seus respectius centres religiosos.

Seguirem els esdeveniments amb atenció!!

SET PECATS SOCIALS

*Polítics sense principis
Riquesa sense treball
Plaer sense consciència
Coneixement sense caràcter
Comerç sense moralitat
Ciència sense humanitat
Retre culte sense sacrifici*

FUTUR

Món Adivasi!

Continuem les converses amb l'ONG mallorquina Món Adivasi per la convergència de les dues ONGs.

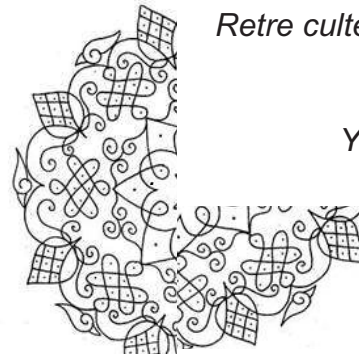
Sempre compartint el compromís amb els adivasis de l'Índia!

Ja tens **loteria de Nadal**? I de la **Grossa**?

Com a mínim dels 5 euros de participacions 1 euro toca als adivasis!!!!

Recorda: les aportacions fetes abans del 31 de desembre es beneficien de desgravació fiscal en la pròxima declaració de la renda. Pensa en ADA!

Ara també pots fer-ho directament des de la web!

*Mahatma Gandhi
Young India 22-10-1925*

Aniversari de la mort del Fede el 25 gener.

El dijous 23 farem la projecció d'un vídeo de caràcter més íntim i familiar a Caspe-Lluria.

Esteu convidades!!

Bones festes!

Enviar formulari a Fundació ADA. C/ Francisco Giner 42, 2^oa. 08012 Barcelona; Telf 697 39 51 44

Nom: _____ Cognoms: _____
Direcció: _____ Població: _____ CP: _____
Telèfon: _____ Data de naixement: _____
E-mail: _____ DNI _____
Freqüència: Mensual Trimestral Anual Aportació única
Import: € _____

Domiciliació bancària a: BBVA- ES58 0182 6325 89 0208037341

Impress gratuïtament per gràfiques SYL, empresa amiga dels Adivasis".

